

بررسی تطبیقی جرم پول شویی در نظام کنونی

کتاب : ۸۰۷۸-۹۶۷۸-۰۰۹۰۷۲

نویسنده :

موضوع :

روانشناسی :

Money Laundering

مجله روانشناسی : ۹۶۷۸-۰۰۹۰۷۲

نویسنده : ۸۹/۱۳۹۷

نویسنده : ۷۶۹۷۲۰۵

تالیف

مکتب علمی رزمان

مجلس دانشگاه

انتشارات قانون یار

۱۳۹۶

سرشناسه	: رزمان، علی، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی تطبیقی جرم پول شویی در نظام کنونی / تألیف علی رزمان.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۹۷-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: پول شویی
موضوع	: Money laundering
رده بندی - بره	: ۱۳۹۶ پ ۴/۹۷۹/۸۰ HV
رده بندی دیویی	: ۳۶۴/۱. ۱
شماره کتابشناسی لی	: ۵۰۳۳۶۴۴

انتشارات قانون یار

بررسی تطبیقی جرم پول شویی در نظام کنونی

تألیف: دکتر علی رزمان

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضل

نوبت چاپ: اول - ۳۹۵

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۹۷-۸

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۳۹۶۰ کتابفروشی رسولی (چراغ دانش سابق)

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۱۱.....	فصل اول
۱۱.....	کلیات
۱۱.....	مبحث اول: تعریف و مفهوم جرم پول شویی
۱۲.....	بند اول: تعریف و مفهوم جرم پول شویی
۲۸.....	مبحث دوم: مبانی جرم انگاری پول شویی
۳۴.....	بند دوم: مری جرم شناسانه
۳۶.....	بند سوم: مبانی اقتصادی
۳۹.....	مبحث سوم: سیر تحول تاریخی جرم انگاری پول شویی
۴۵.....	بند دوم: جرم انگاری پول شویی در مقررات بین المللی
۶۱.....	فصل دوم
۶۱.....	اوصاف، مراحل و روش های جرم پول شویی
۶۱.....	مبحث اول: اوصاف جرم پول شویی
۶۱.....	بند اول: سازمان یافتگی
۶۶.....	بند دوم: تعلق به قشر یقه سپیدان
۶۹.....	بند سوم: فراملی بودن
۷۱.....	بند چهارم: مسبوق بودن به وقوع جرم مینا
۷۴.....	مبحث دوم: مراحل جرم پول شویی
۷۵.....	بند اول: استقرار
۷۷.....	بند دوم: استتار
۸۱.....	مبحث سوم: روش های جرم پول شویی
۸۲.....	بند اول: استفاده از سیستم بانکی
۸۷.....	بند دوم: استفاده از پوشش های تجاری مشروع
۸۹.....	بند سوم: استفاده از پناهگاه های پولی و مالیاتی
۹۲.....	بند چهارم: استفاده از پول الکترونیکی

فصل سوم.....	۱۰۱
عناصر جرم پول‌شویی.....	۱۰۱
مبحث اول: عنصر قانونی جرم پول‌شویی.....	۱۰۱
مبحث دوم: عنصر مادی جرم پول‌شویی.....	۱۰۴
بند اول: رفتار مجرمانه جرم پول‌شویی.....	۱۰۶
بند دوم: موضوع جرم پول‌شویی.....	۱۱۱
بند سوم: شرکت، معاونت و شروع به جرم پول‌شویی.....	۱۱۳
مبحث دوم: عنصر روانی.....	۱۱۷
بند اول: سوءنیت عام.....	۱۱۹
بند دوم: سوءنیت خاص.....	۱۲۰
فصل چهارم.....	۱۲۳
پاسخ‌های نظام حقوق کیفری، نحوه پیگیری و اثبات جرم پول‌شویی.....	۱۲۳
مبحث اول: پاسخ‌های نظام حقوق کیفری.....	۱۲۳
بند اول: تدابیر پیشگیرانه از طریق بانک و مؤسسات مالی.....	۱۲۳
بند دوم: ضمانت اجرای کیفری.....	۱۳۱
مبحث دوم: نحوه رسیدگی.....	۱۵۲
بند اول: پردازش اطلاعات و عدم افشای آن.....	۱۵۲
بند دوم: نهاد رسیدگی کننده به جرم پول‌شویی.....	۱۶۱
مبحث سوم: نحوه اثبات جرم پول‌شویی.....	۱۶۸
بند اول: نقش اماره تصرف و اصول صحت و براءت.....	۱۶۸
بند دوم: نقش معاملات مشکوک در اثبات جرم.....	۱۷۰
بند سوم: افتراقی شدن تحصیل دلیل.....	۱۷۳
نتیجه‌گیری پایانی.....	۱۷۹
منابع.....	۱۹۳

مقدمه

از زمانی که پدیده‌های اجتماعی متحول شده و مؤلفه‌های جدیدی، نظیر گسترش جمعیت و تنوع اجتماعات، علوم و فنون، تغییرات سبک زندگی، شهرنشینی، صنعتی شدن و ... پا به عرصه‌ی ظهور گذاشتند، زمینه‌های تغییر این اجتماع به شکل دولت - کشور فراهم شد، و سپس در کنار جوامع ملی مقدمات تشکیل جامعه‌ی بین‌المللی اولیه که مخلوق اراده‌ی دولت‌ها و ناشی از حضور جمعی آنان برای تحقق و تأمین منافع مشترک بود، از آنجاییکه جامعه انسانی همواره در حال پویایی و تحول است، اغلب آنچه در آن است تابع اصل تحول بوده و در گذر زمان تغییرات چشم‌گیری را در آن شاهد بوده‌ایم، به همین دلیل برخی از آنچه که در جامعه و روابط اجتماعی امروز مطرح است، هیچگاه در گذشته مطرح نبوده‌اند. از نگرش جامعه‌شناسی جنایی و جرم‌شناسی، اگر بتوان به وجود پدیده مجرمانه معتقد بود، پدیداری آن به تاریخ پیدایش انسان بازمی‌گردد. ولی ناگفته نماند که نوع و شیوه‌های ارتکاب آن در زمان‌ها و مکان‌های مختلف متفاوت بوده است.

یکی از اوصاف جامعه بین‌المللی جدید، ظهور پدیده‌های مثبت و منفی جدید در روابط انسانی است از این رو جهانی شدن اقتصاد و توسعه روابط فرهنگی بین کشورها، بستر مناسبی برای رشد و گسترش جرائم سازمان‌یافته فراهم کرده است. به نوری که امروزه جرائم سازمان‌یافته در اشکال مختلف از قبیل قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، قاچاق تسلیحات، قاچاق اعضای بدن، پول‌شویی و ... خودنمایی کرده و سبب نگرانی جامعه بین‌المللی شده است. جرم انگاری جرائم یا جنایات سازمان‌یافته یکی از مصادیق مهم واکنش اجتماعی در قبال اصول مرتبط با نظم عمومی بین‌المللی است که مسئولیت مدنی و کیفری در پی دارد. یکی از مصادیق مهم جنایات سازمان‌یافته جرم پول‌شویی است که اقدامات متعددی در سطح جهانی برای مبارزه با آن صورت گرفته است.^۱

پول‌شویی مفهومی است که طی دو دهه گذشته باعث جلب توجه بسیاری از صاحب‌نظران گردیده و جایگاه خود را به عنوان یکی از موضوعات مهم در ادبیات حقوقی و اقتصادی باز نموده است. همان‌گونه که از این واژه استنباط می‌شود، پول کثیفی وجود دارد که طی فرایندی شست و شو و تطهیر می‌شود. منظور از پول کثیف در ادبیات پول‌شویی، عوایدی است که از فعالیت مجرمانه حاصل می‌شود این فعالیت‌های مجرمانه جرایم منشأ هستند که مصادیقی از جرایم علیه اموال و یا جرایم سازمان یافته می‌باشند^۱ مجرمان این جرم به منظور اینکه شایع و نوع فعالیت‌شان توسط مجریان قانون شناسایی نشود، تلاش می‌کنند تا عملیاتی را مباشرتاً توسط افراد دیگر انجام دهند و تا حد امکان منشأ درآمدهای نامشروع و پول‌های آلوده را مخفی نگه دارند به عبارت دیگر پول‌شویی فرایندی است که در آن شکل و منشأ وجوه کثیف تغییر می‌کند و به گونه‌ای تصور می‌شود که این وجوه و عواید از منابع قانونی سرچشمه گرفته است.^۲

آنچه مسلم است چنین فعالیت‌ها باعث می‌شود تا صدمات و لطمات جبران ناپذیری بر اقتصاد کشورها وارد گردد، از این لحاظ است که دولت‌ها مجبور اند تا با این پدیده‌ی شوم با جدیت مقابله کنند. برخی از جرایم از لحاظ مالی سودآور بوده و مجرمین می‌توانند از این راه پول زیادی را بدست آورند، که باقی ماندن پول‌های مذکور به حالت اولی ممکن است برای مجرمین از طرف مجریان قانون خطر ساز گردیده و آن‌ها را در معرض اتهام ارتکاب جرم از سوی مأمورین دولت قرار دهد، که این امر منجر به ردیابی و کشف منشأ اصلی اموال و عواید حاصله از جرم گردیده و اموال مذکور را با خطر مصادره مواجه می‌سازد. به همین علت مرتکبین جرائم سودآور برای سرپوش گذاشتن به جرائم ارتکابی‌شان، منشأ اموال و عواید نامشروع، هم‌چنین به منظور محفوظ نگه داشتن این اموال از خطر کشف و مصادره توسط عوامل اجرایی قانون یا مأمورین مالیاتی، اقدام به پول‌شویی می‌کنند تا از این طریق اموال و

۱- صالحی، جواد، ۱۳۹۱، سیاست کیفری ایران در چالش با جرایم منشأ پول‌شویی، تهران، ماهنامه قانون، شماره ۱۱۴، ص ۱۱۴.

۲- رهبر، فرهاد و میرزاوند، فضل‌الله، پیشین، ص ۲.

عواید غیرقانونی را، قانونی و مشروع جلوه دهند مثلاً در معاملات مواد مخدر که معمولاً فروشنده پول نقد دریافت می‌کند، حمل و نگهداری پول مذکور که اغلب هنگفت نیز است، برای مجرمین دردسرساز است، از طرف دیگر خرج کردن آن نیز ممکن است توجه مأمورین دولت یا سایر تبهکاران را به خود جلب کند، لذا فروشنده مواد مخدر مایل است در اسرع وقت بدون جلب نظر، مبالغ مذکور را که از ارتکاب جرم بدست آورده است منتقل کند و یا به طریقی تغییر شکل دهد که ظاهر قانونی و مشروع یابد تا بتواند بدون فاش شدن منبع نامشروع پول، از آن استفاده نماید. پول‌شویی معمولاً به کرات از طریق بانک‌ها و مؤسسات مالی که عمدتاً توجه مدانی منشأ پول‌های موضوع عملیات بانکی یا هویت واقعی دارنده حساب ندارند صورت می‌گیرد.

پول‌شویی از معدود جرائم است که برخلاف روند متعارف سیر تکاملی جرائم و تکوین آن‌ها، از حقوق جزای بین‌الملل به‌طور دخیل راه پیدا کرده است^۳ و بی‌تفاوتی سیستم عدالت کیفری در قبال عواید ناشی از اعمال مجرمانه، استفاده‌ی آزادانه‌ی مجرمین از اموال و وجوه کثیف، موجبات فربه‌تر شدن جنایت‌کاران و گروه‌های جنایی را فراهم خواهد کرد و این امر نیز پیامدها و عوارض ناگوار منفی فراوانی را بدو راهب داشت. توانایی مجرمین به جمع‌آوری سرمایه‌های آلوده و مشروعیت بخشیدن به آن‌ها حتی می‌تواند ساختار حکومت را متأثر و متزلزل نماید و سبب ایجاد اختلال و بی‌ثباتی در سیستم اقتصادی کشور گردد و نهاد های مالی که برای رشد اقتصادی یک کشور حیاتی هستند را با اضمحلال روبه‌رو کند و باعث نوسانات شدید و تغییر جهت در سرمایه‌گذاری شود و موجب تضعیف امنیت ملی گردد.^۴

۱ باقرزاده، احمد، ۱۳۸۶، پول‌شویی در حقوق ایران و انگلستان و اسناد بین‌المللی، تهران، نشر میزان، ص ۳۲.

۲ همتی، محمد باقر، ۱۳۹۱، تدابیر پیشگیرانه و مجازات در قانون مبارزه با پول‌شویی، تهران، انتشارات خرسندی، ص ۳۹.

۳ چوبین، فراتاش بهرام، ۱۳۹۰، نگاهی کوتاه به جرم پول‌شویی، تهران، ماهنامه دادرسی، شماره ۸۷، ص ۴۲.

۴ شفیعی، سعیده و صبور دیلمی، محمد حسن، ۱۳۸۸، بررسی شیوه‌های مبارزه با پدیده پول‌شویی با تأکید بر راهکارهای مالیاتی، فصلنامه پژوهشنامه مالیات، شماره ۵، ص ۱۳۸.